

KJAK

Barsilsskipanin er góð, sum hon er

Hanus Samró
Løgtinsmaður fyri fólkaflokkin

Nýggi portalurin hjá Sosialinum, in.fo, endurgav brot úr mínari røðu um løgmansfrágreiðingina, har eg harmaðist um, at landsstýrismaðurin við vinnumálum, Jóhan Dahl, ætlar at leingja um barnsburðarfarloyvi. Við yvirskriftini “Barssilsskipanin má ikki verða ov góð” kom øði í fjøldina. Á portalinum komu oman fyri hundrað viðmerkingar og fleiri hundraðtals “likes”, har fólk sýndu sína ónøgd.

Barsilsskipanin skal ikki skerjast

Í greinini tykist tað, sum Hanus Samró ætlar at skerja barnsburðarfarloyvið og har við gera inntriv í barsilsskipanina, men tað hevur undirritaði ongar ætlanir um. Barsilsskipanin er super, sum hon er. Barnsburðarfarloyvið skal ikki broytast. Foreldur, sum eru lønmóttakarar, skulu framhaldandi hava: “rætt til barsilsfarloyvi í upp til 38 vikur tilsamans.”

Barnsburðarfarloyvið skal ikki leingjast

Eg vil hinvegin ikki leingja um barnsburðarfarloyvið. Tað er umráðandi, at vit varðveita kvinnurnar so leingi á arbeiðsmarknaðinum sum møguligt. Her verður serliga hugsað um kvinnur við hægri útbúgvingum, sum arbeiða við tann- og sjúkrarøkt, tøkni og øðrum samtiðarkrevjandi arbeiðum, har tað er neyðugt

at fylgja við og uppdatera seg alla tíðina.

Vit mugu ikki gloyma, at burðaravlopið per kvinnu í Føroyum er í miðal 2,5.

Tað er tað hægsta í Evropa. Er tað nú soleiðis, at vit leingja barnsburðarfarloyvið til eitt ella hálv tannað ár, eru tær burtur frá arbeiðsmarknaðinum í trý til hálf fimta ár. Harafturat skulu vikurnar, áðrenn tær fara í barsil, takast við.

Barsilsskipanin skal ikki vera so góð, at kvinnur sum vilja út aftur á arbeiðsmarknaðin, skulu ikki føla seg at vera verri mammur við at fara fyrr út aftur á arbeiðsmarknaðin. Hinvegin forðar barissilsskipanin ikki fyri at mammur kunnu vera longri heima, tí tað er altíð møgult at keypa sær nakrar vikur afturat, um heilsan og um støðurnar eru til tess.

Eg eri tilvitaður um, at hugsanarhátturin ikki sam

svarar við donsku vælferðarmyndina, men eg eri ikki samdur við teimum, ið seta barsilsskipanina og hækkiandi fólkaøkstur saman. Ein viðmerkjari skrivaði soleiðis:

“Tað er bara at minka um barsilsburðarfarloyvi...vita so hvussu nógv fólk eru eftir í Føroyum!”

Tað kann ikki vera rætt, at fólk fáa sær børn, tí tey hugsa um, hvussu nógv tey fáa í barsil ella barnafrádrátti. Vónandi eru vit ikki komin har til, at børnini verða vígaði í pengum og/ella almennum skipanum, men eru tað foreldrini í sínum kærleika móti hvørjum øðrum, fáa sær barn/børn, tí tey vilja hava sína egnu familju.

Neyðugt við barssilsskipan

Eg ásanni tó, at tað er neyðugt við barssilsskipan og barnsburðarfarloyvi, tí tað

er neyðugt fyri barnið, at tað fær kærleika og umsorgan fyrstu mánaðirnir í sínum lívi. Sum ein liður í hesum skulu vit ikki revsa tey, sum velja at fáa børn, men fáa kvinnurnar løn, meðan tær eru í barnsburðarfarloyvi. Í mun til nógv onnur eri eg av tí áskoðan, at barsilssfarloyvið skal ikki vera meir enn 38 vikur.

Tað er eftir míni bestu sannføring nógv mikið.

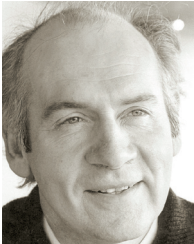
Eitt annað, sum eg heldur ikki eri samdur í, er, at fólk vilja hava kvinnurnar longur við hús. Tað er ein sannroynd, at kvinnurnar eru tær, ið hava bestu útbúgvingina. Eg vil ikki, at kvinnurnar skulu vera heima við hús, tá samfelagið hevur tørv á teirra vitan og serkunnleika. Sostatt er tað ikki fyri at diskriminera, men fyri at verja kvinnuna á arbeiðsmarknaðinum, tí vit mugu ikki gloyma, at samfelagið gongur

ur við tí rúkandi ferð. Um kvinnurnar bara passa børn, sum so nógv vilja hava tær at gera, men sum kvinnurnar hava barst nógv ímóti, verða tær afturúrsgldar í samfelagnum, tí tøkkin, fakligheitin og samtiðin bíðar ikki eftir teimum. Tað er somuleiðis ein sannroynd, sum vit mugu síggja í eyguni.

Til síðst kann eg siga, at eg eri av tí áskoðan, at barnsburðarfarloyvið eigur at verða býtt javnt millum foreldrini, so tey í felag gera av, hvør skal vera heima við barninum og ikki. Tað skal ikki vera upp til mín ella statin, hvør passar barnið, men upp til foreldrini sjálvi, hvussu tey býta hasar 38 vikurnar millum sín.

Ein samhaldsføst gjaldsskipan

– ið fevnir bæði um undir-og yvirsjóvartunlar, er besta loysnin

Ólavur Hátún

Komið er nú til, at trý uppskot um undirsjóvartunnisger(ir) skulu til viðgerðar á tingi

Um tað so mikið umtalað er at siga, at tað vónandi og væntiliga ikki vinnur frama. Í fyrsta lagi hevur uppskotsstillarin, landsstýrismaðurur í lógarmálum, í sínum uppritið eyðsýniliga virkað í heimildarloysi. Í øðrum demokratiskum londum hevði slíkt fingið avleiðingar fyri ráðharran; men her hjá okkum uppliva vit, at landsins stjórn leggur upp til at snikka lógina so til, at lógloysi kann gerast lógligt. Eru vit sum rættarsamfelag tá ikki komin út at flóta yvir móti tí anarkistiska?

Um tað, vit vita um sáttmálan, sum tað er ætlan landstýrisins at fáa undirskrivaðan, er við fáum orðum at siga, at felagsskapurin, sum er sinnaðir at átaka sær uppgávuna, setir so órimilg krøv um avkast og serrættindir, at tað er at undrast á, at landsstýrismaðurin ikki langt

siðan hevur tikið seg aftur úr samráðingum og í staðin er vendur aftur til sína upprunaligu ætlan: at lata sín egna stovn Landsverk taka sær av málinum.

Hini bæði uppskotini eru stig á rættari leið, men ynskiligt hevði verið, at uppskotsstillarnir høvdu funnið saman í felags tilráðing, í staðin fyri at farið er í tvíningar. Ynskiligt hevði tó í báðum før um verið, at hugskotið hevði fevnt víðari, og at tað ikki bara verður fokuserað upp á Skálafjarðar- og Sandoyartunnilin. Ovtetur Landskassin seg av hesum báðum verkætlanum, fara áratíggir at ganga, áðrenn komið er á mál til tann meiritørv, sum er. Havi umtalað hann í bløðum áður:

Í Suðri: Nýggjur / Endurnýggjaður Hvalbiartunnil og sama til Sandvíkar og tunnil undir Øraskarði (Fámjin).

Í Sandoynni: Tunnil til Dals

Í Norðstreymi: Tunnil ávegis til Tjørnuvíkar

Í Eysturoynni: Tunnil undir Gjáarskarði, Tunnil Hellurnar – Fuglafjørður og Tunnil Kambsdalur – Millum Fjarða.

Í Norðoyggjum: Nýtt / Endurnýggjað tunnilssamband Norð um Fjall, tunnil yvir í Havn í Svinoy ella renni strongur Viðoy – Svinoy og

renni strongur til Fugloyar.

Onnur tunnilsynskir eru eisini, men nú nógv mikið við hesum.

Hetta eru ikki luksussynskir, men í fleiri førum bráðneyðugur tørvur. T.d. eru okkara elstu tunnlar, teir Norð um Fjall, Hvalbiartunnilin og Sandvíkartunnulin á ongan hátt tíðarhóskandi, ja, mest at kalla livshættisligi. Við bót um sambandi inn á megin økið fara forfjónaðar oyggjar sum Fugloy og Svinoyuttan iva at gerast týðandi aktiv í einari sprettandi ferðavinnu.

At biða halva øld við at fremja hesar ábøtur í okkara

samferðslukervi er hvørki ráðiligt ella neyðugt, men tað krevur politiskt hugflog og dirvi. Loysnin er ein samhaldsføst gjaldsskipan, har hvør bilur rindar tunnilsgjald í tann mun hann koyrir, tað verið sær gjøgnum undir-ella yvirsjóvartunlar. At leggja sama tunnilsgjald á allar bilar er ikki rættvíst, tí nógvir teirra fara sjaldan ella ongantíð gjøgnum tunlar. Líka órættvísur er tankin um tunnilsavgjald á brennievni, tí dúgliga verður koyrt, eitt nú inni í Eysturoynni ella t.d. runt í Havnini,uttan ferðing gjøgnum tunlar.

Fólk, sum dagliga ella

ofta koyra gjøgnum tunlar, hveppa seg ivaleyst við bráðliga at skula gjalda fyri tað. Men í mun til hvat bilakeyp, mánaðargjald, trygging, vegskattur, viðlíkahald etc. kosta, er her bert talan lítið íkast, ið sum frá liður fer at lata upp fyri ríkindi møguleikum til hentleika og upplivingar í okkara fagra landi.

Við einum gjaldi upp á bara 20 krónur aftur og fram gjøgnum tunlar, verða við verandi ferðslu 100 milliónir ella meira tryggjaðar til framhaldandi útbyggingar av tunlakervinum. Fólk, sum á sínari bilferð hava tørv á at fara gjøgnum fleiri tunlar, nýtast

ikkir at stúra, tí avsláttarskipan er væl hugsandi, har tú bert rindar t.d. tvey gjöld fyri 4 ella 5 tunnilsferðir innan ávíst tíðarbil. Mánaðar- og árgjald fara eisini at lætta um.

Viðvíkjandi umsiting av slíkari skipan havi eg spurt meg fyri og fingið váttat, at verandi kubbaskipan væl kann útbyggjast til at megna eisini hesa víðkaðu uppgávu, og at hugsandi er, at nýggjari teknikkur við t.d. satelitteftirliti fer at gera hesa umsiting enn meira einfalda.